

ВИКОНАННЯ ОПЕРАЦІЙНОГО ПЛАНУ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ШКІЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ОБЛАСТІ У 2024 РОЦІ

Одним із пріоритетних завдань освітнього реформування, яке продовжується в умовах дії правового режиму воєнного стану, є забезпечення дітям рівних можливостей у доступі до збалансованого здорового харчування та їх права на якісну та доступну освіту в безпечному освітньому середовищі. Основою реалізації поставлених завдань в області є ключові цілі і завдання, визначені Стратегією реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.10.2023 № 990-р. Розробку та імплементацію реформи системи харчування в закладах освіти України започатковано з ініціативи першої леді Олени Зеленської.

З метою виконання заходів, спрямованих на реформування системи шкільного харчування видано розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 18.12.2023 № 1116/А-2023 «Про затвердження операційного плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 у закладах загальної середньої освіти Одеської області на 2023-2024 роки».

Органами місцевого самоврядування розроблено та використовуються власні стратегії, програми та плани заходів щодо створення належних умов для організації якісного та безпечного харчування.

Задля підвищення рівня актуальності та інформативності щодо реформування системи шкільного харчування на рівні області проведено обласний форум "Шкільне харчування: зміни та виклики сьогодення" у рамках реалізації Стратегії реформування системи шкільного харчування до 2027 року.

Відбулися селекторні наради з головами (начальниками) районних державних (військових) адміністрацій, районних, сільських, селищних та міських рад, серед питань, які розглядалися, питання щодо реформування шкільного харчування та пріоритетних напрямів його реалізації у закладах загальної середньої освіти області в умовах воєнного стану, заходи з контролю щодо виконання доручення голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації.

Проведено співбесіди з керівниками органів управління освітою територіальних громад області, розглянуто питання щодо планування достатнього фінансового ресурсу для спроможності забезпечення безоплатним харчуванням учнів початкової школи та пільгового контингенту у 2024 році з урахуванням вимог діючого законодавства.

Показники досягнення стратегічної мети реформування системи шкільного харчування це рівень задоволеності учнів харчуванням у закладах освіти; зміна харчових уподобань дітей шкільного віку; збільшення кількості учнів, які харчуються у закладах освіти; кількість комплексно модернізованих/відновлених харчоблоків.

Стратегічна мета сформована на основі чотирьох стратегічних цілей.

Стратегічна ціль 1. Достатність фінансового ресурсу у замовників для закупівель харчових продуктів чи послуг з організації харчування та здійснення закупівель просто та ефективно.

Результати виконання.

У 2024 навчальному році здійснювалося харчування у 655 закладах загальної середньої освіти для 103 299 здобувачів освіти, з них: 69 475 учнів 1-4 класів, 8 543 дитини з числа внутрішньо переміщених осіб, 11 789 дітей учасників бойових дій, які харчуються безоплатно. Вартість організації харчування на 1 дитину в день у закладах загальної середньої освіти області більшості громад, з урахуванням фінансової спроможності кожної з них та є достатнім для забезпечення якісного харчування здобувачів освіти.

Організація харчування школярів з використанням потужностей власних харчоблоків здійснювалася у 462 закладах освіти. Послуга з організації «аутсорсинг» реалізується у 73 закладах освіти, «кейтеринг» - у 120 закладах загальної середньої освіти області.

Технологічна модель організації харчування «Опорна кухня» реалізована у 6 закладах загальної середньої освіти, «Базова кухня» – у 554 закладах загальної середньої освіти області.

Варто відзначити 8 громад (47 ЗЗСО), які організували гаряче безкоштовне харчування для всіх учнів (5879 осіб) підпорядкованих закладів освіти, що навчаються в очному режимі: Буджацька, Бессарабська селищна рада, Чернівська, Новокальчевська, Старомаяківська, Чогодарівська, Павлівська, Великоплосківська сільські ради.

Водночас не харчують учнів у 8 закладах загальної середньої освіти 3 територіальних громад області з різних причин: Вигодянська сільська рада (2 ЗЗСО), Дальницька сільська рада (5ЗЗСО), Роздільнянська міська рада (1 ЗЗСО).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04.10.2024 №1145 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам Одеської області на забезпечення харчування учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти у 2024 року» для 91 територіальної громади області передбачено було кошти на харчування учнів 1-4 класів (68613 осіб).

Стратегічна ціль 2. Відновлення та модернізація харчоблоків закладів освіти з використанням новітніх технологічних процесів, покращення показників енергоефективності та дотримання принципів системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР).

Результати виконання.

Керуючись постановою Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2022 року №120 «Про затвердження порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання обладнання, модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти» (зі змінами) та розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 року №763-р розподіл коштів субвенції бюджетам 11 територіальних громад для 13 закладів

освіти Одеської області. Заявки подано через Єдину цифрову інтегровану інформаційну-аналітичну систему управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури (DREAM). Реалізація технологічної моделі організації харчування «Опорна кухня» запланована у 3 харчоблоках, «Базова кухня» – у 10 харчоблоках шкіл області.

Наразі завершено роботи на об'єктах освітніх установ області:

1. Теплодарський ліцей імені О.П. Медведкова Теплодарської міської ради Одеського району Одеської області.
2. ЗЗСО №4 Білгород-Дністровський міської ради Одеської області.
3. Криничненський ліцей Криничненської сільської ради Болградського району Одеської області.
4. Болградський ліцей №2 Болградської міської ради Одеської області.
5. Арцизький ліцей № 4 з початковою школою та гімназією Арцизької міської ради Одеської області.
6. Йосипівський ліцей Маяківської сільської територіальної громади Одеської області.
7. ОЗО «Миколаївський ліцей» Старомаяківської сільської ради Березівського району Одеської області.
8. Озернянський ліцей Саф'янівської сільської ради Ізмаїльського району Одеської області.
9. Нерубайський академічний ліцею №1 Нерубайської сільської ради Одеської області.
10. Опорний заклад освіти «Болградський ліцей» Болградської міської ради Одеської області.

На 3 об'єктах роботи ще тривають та будуть завершені у травні 2025 року:

1. Окнянський опорний ліцей з початковою школою та гімназією Окнянської селищної ради Подільського району Одеської області.
2. ЗЗСО № 7 Білгород – Дністровсько міської ради Одеської області.
3. ЗЗСО «Прилиманський ліцей» Авангардівської територіальної громади Одеського району Одеської області.

Інформація висвітлювалася на вебсторінках Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації.

У найближчій перспективі планують організувати роботу установи «Фабрика кухня» на території Ізмаїльської та Авангардівської територіальних громад області.

24 січня 2025 року підписано Меморандум про співпрацю між Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією та фундацією «Конфлікт та Розвиток» за підтримки фонду від The Howard G. Buffett Foundation для реалізації спільного проєкту «Ізмаїл. Фабрика кухня».

До переліку закладів освіти на отримання разової грошової допомоги від Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) на 2024/25 навчальний рік увійшли 133 заклади загальної середньої освіти області, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2024 № 1114. Водночас 38 закладів загальної середньої освіти області отримали допомогу у 2025 році.

Стратегічна ціль 3. Забезпечення органів місцевого самоврядування і закладів освіти достатнім штатом кваліфікованих працівників, які якісно та безпечно організують харчування і сприяють формуванню в учнів здорових харчових звичок.

Результати виконання.

Однією зі стратегічних цілей Реформи шкільного харчування є розвиток кадрового потенціалу, зокрема: навчання та підвищення кваліфікації працівників їдалень закладів освіти. Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2024 № 211 затверджено Типову освітню програму професійного навчання для підвищення кваліфікації з професії «Кухар» за напрямом «Впровадження різноманітного, збалансованого та якісного харчування в закладах освіти». Успішним для регіону залишається пілотування реформи харчування в частині відкриття 3 Кулінарних хабів на базі центрів професійної освіти області: державного навчального закладі «Одеський центр професійно-технічної освіти», закладі професійної (професійно-технічної) освіти «Дунайський центр професійної освіти» та Північному центрі професійної освіти. За сприянням Громадської організації «Cult ood» на базі державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти» здійснено підготовку 34 майстри виробничого навчання з професії «Кухар» («Агенти змін»).

У 2024 році 853 кваліфікованих кухарів закладів загальної середньої освіти регіону пройшли навчання та відповідну перепідготовку.

Визначено організації та установи регіону, що надають можливість у різних формах пройти відповідні курси з практичних аспектів впровадження вимог харчового законодавства у харчоблоках закладів освіти, отримати послуги з курсової підготовки/підвищення кваліфікації та оволодіти програмами підвищення кваліфікації керівників закладів освіти, педагогічних працівників, зокрема, з питань щодо якісної організації харчування в закладах освіти відповідно до вимог законодавства, здорового харчування (здоров'язбережувальна галузь).

Відповідно до цього забезпечено співпрацю з КЗВО «Академія неперервної освіти Одеської обласної ради», Головним управління Держпродспоживслужби в Одеській області та його територіальними підрозділами, а також із закладами професійної (професійно-технічної) освіти. Курси з підвищення кваліфікації пройшли 1339 відповідальних осіб за організацію харчування, керівників закладів освіти, педагогічних працівників та кухарі/працівники харчоблоків.

З метою підвищення рівня обізнаності відповідальних осіб з питань організації харчування використовується сервіс проведення закупівель ProzorroMarket, зокрема, для закупівлі продуктів харчування, та матеріали платформи про здорове харчування у школах «Знаймо», яка містить всю ключову інформацію про реформу, нормативно-правову базу, навчальні матеріали, підказки про реформу, кращі приклади реформи у дії, а саме, досвід впровадження реформи шкільного харчування Чорноморської міської ради, Білгород-Дністровської міської ради, Окнянської селищної ради, Визирської сільської ради, Авангардівської селищної ради.

Стратегічна ціль 4. Свідоме обрання українцями здорового харчування.

Результати виконання.

Організація харчування у закладах освіти області здійснюється відповідно до затвердженого примірного чотиритижневого сезонного меню, що забезпечує організацію повноцінного та збалансованого харчування у закладах загальної середньої освіти, відповідно до наказів Міністерства охорони здоров'я України від 03.02.2022 № 215 «Про затвердження рекомендованого Примірного чотиритижневого сезонного меню рекомендованого для організації триразового харчування дітей віком від 1 до 6(7) років в закладах освіти та інших» та від 08.02.2023 №243 «Про затвердження рекомендованого Примірного чотиритижневого сезонного меню, рекомендованого для організації одноразового харчування дітей віком від 6 до 18 років в закладах освіти та інших організованих дитячих колективах на осінній період», з обов'язковим погодженням примірного чотиритижневого сезонного меню районними управління Головного управління Держпродспоживслужби в Одеській області.

З метою аналізу виконання постанов Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року №305 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку», від 04 жовтня 2024 року №1145 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти у 2024 році», Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.10.2023 №990-р та операційного плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 у закладах загальної середньої освіти Одеської області на 2024 рік, затвердженого розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 18.12.2023 №1116/А-2023, провели анкетування батьків учнів закладів освіти у 2024 році стосовно організації та якості харчування у закладах загальної середньої освіти громад.

Аналіз анкетування за результатами опитування серед батьків здобувачів освіти в закладах загальної середньої освіти за 2024 рік доведено до керівників органів управління освітою територіальних громад області.

Позитивні практики впровадження реформи шкільного харчування та інтерактивних заходів щодо формування здорових харчових звичок для дітей шкільного віку – учасники кулінарного проєкту «Граїмо» та кулінарного батлу «Cult Food».

Заклади освіти Чорноморської міської ради взяли участь у кулінарному проєкті «Граїмо» від громадської організації «Культ Фуд» Євгена Клопотенка та дитячого фонду ООН в Україні UNICEF Ukraine. Мета проєкту – в ігровому форматі навчити підлітків основам здорового харчування. Даний проєкт реалізувався дитячим освітнім центром «Змістовно» м. Чорноморськ (благодійна організація «БФ «Польський Дім») за підтримки Відділу культури та Управління освіти Чорноморської міської ради та молодіжної організації «Чорноморський Молодіжний Простір CHODVIZH». Команда проєкту в м. Чорноморськ підготували для підлітків та молоді серію з 8 ігор спрямованих на популяризацію

здорового харчування. Офлайн ігри були тісно пов'язані з онлайн активностями. Було проведено 490 заходів та залучено понад 10000 учасників віком від 5 до 25 років. У рамках заходу учасники в ігровій формі вивчали склад різних продуктів, принципи їх комбінування та приготування, змагалися та отримували цікаві подарунки від ЮНІСЕФ та партнерів.

Учні Одещини взяли участь у всеукраїнському конкурсі «Кулінарний батл». Кулінарний батл серед школярів – це не просто про їжу, а про можливості. Конкурс проводився у три етапи. I етап - шкільний. II етап відбувся на базі Одеського центру професійно-технічної освіти 25 учасників з 3 громад області: Фонтанської, Чорноморської селищної та Красносільської громад. III етап - кулінарний батл «Cult Food» проходив у Києві. Одещину гідно представила талановита Орина КОЛЬЦУН - учениця 8-В класу Ліцею «Фонтанський» Фонтанської сільської ради Одеського району та КАМНЄВА Кіра, учениця 9 класу Арцизького ліцею №4, яка успішно пройшовши відбірковий етап, стала фіналісткою всеукраїнського конкурсу «Кулінарний батл», у якому взяли участь найкращі юні кулінари з шести областей України. Учасниці гідно пройшли всі випробування та отримали сертифікати. Конкурс реалізується Громадською організацією Культура їжі I Cult Food за підтримки Швейцарсько-український проєкт DECIDE , що впроваджується в Україні консорціумом у складі ГО DOCCU та PZH International Projects in Education за підтримки Посольства Швейцарії в Україні.

Упродовж 2024 року на офіційних сайтах Одеської обласної державної (військової) адміністрації, Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування всебічно висвітлювалися результати впровадження реформи шкільного харчування.

Робота щодо забезпечення дітям рівних можливостей у доступі до збалансованого здорового харчування, реформування системи шкільного харчування продовжується. Наразі є проєкт Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 у закладах загальної середньої освіти Одеської області на 2025-2027 роки, що доведений до відома керівників органів управління освітою, очікуємо його затвердження на державному рівні.

Начальник відділу дошкільної та загальної
середньої освіти управління освіти та
молодіжної політики Департаменту освіти і науки
Одеської обласної державної адміністрації

Ірина СЕНЗЮК